

Yttrande över förslag till Lunds kommuns program för ekologiskt hållbar utveckling 2021-2030

Förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämnden föreslås besluta

att anta tjänsteskrivelsen som svar på remiss i ärendet Lunds kommuns program för ekologiskt hållbar utveckling 2021-2030

Sammanfattning

Kommunstyrelsens miljö- och hälsoutskott beslutade vid sitt sammanträde den 8 september att skicka ut ett förslag på reviderat program för ekologisk hållbar utveckling, LundaEko 2021-2030, på remiss till samtliga nämnder, kommunala bolag samt andra intressenter för kännedom och synpunkter. Det nya programmet utgår från FNs 17 globala mål samt de svenska miljökvalitetsmålen och är, tillsammans med Lunds program för social hållbar utveckling, en grundpelare i kommunens hållbarhetsarbete. Programmet tar upp viktiga utmaningar för att vi i Lund ska kunna leva ett gott liv inom planetens gränser.

Kultur- och fritidsnämnden ser fram emot att delta i det gemensamma målarbetet och genom åtgärder och aktiviteter bidra till en hållbar samhällsutveckling.

De ekonomiska konsekvenserna för kultur- och fritidsnämnden är svåra att överblicka.

Underlag för beslutet

- Kultur- och fritidsförvaltningens tjänsteskrivelse den 10 oktober 2020 (denna skrivelse)
- Förslag till LundaEko 2021-2030, remissversion
- Förslag till indikatorer för LundaEko 2021-2030

2020-10-23

Diarienummer

KU 2020/0238

Ärendet

Revidering av LundaEko

År 2001 genomfördes en kartläggning av miljötillståndet i Lund utifrån nationella miljömål vilket blev inledningen på LundaEko I, Lunds program för ekologisk hållbar utveckling mellan åren 2006 och 2012. År 2014 antogs, ett reviderat miljöprogram, LundaEko II, i Lunds kommunfullmäktige, och det är nu dags för ytterligare en revidering. Kommunstyrelsens miljö- och hälsoutskott beslutade vid sitt sammanträde den 8 september 2020 att skicka ut Lunds program för ekologisk hållbar utveckling, LundaEko 2021–2030, på remiss till samtliga nämnder, kommunala bolag samt andra intressenter för kännedom och synpunkter.

LundaEko är ett kommunövergripande styrdokument för ekologisk hållbar utveckling som svarar på frågan vad som ska uppnås, anger en gemensam riktning för arbetet och lägger fast de långsiktiga prioriteringarna. LundaEko syftar till att skapa ett resurseffektivt samhälle där ekosystemen och dess funktioner långsiktigt bibehålls och planetens gränser inte överskrids. Programmet utgör tillsammans med Lunds program för social hållbarhet kommunens övergripande styrning för hållbar utveckling. Programmen är två av flera verktyg för att förverkliga och konkretisera kommunens vision "Lund skapar framtiden med kunskap, innovation och öppenhet". LundaEko gäller för åren 2021–2030 och ersätter LundaEko II. Programmets måluppfyllnad redovisas i en årlig hållbarhetsredovisning och programmet kommer under perioden att utvärderas och aktualiseras. Indikatorerna i bilaga 1 ligger till grund för uppföljning, utvärdering och aktualisering.

Under framtagandet av det program som nu ligger som förslag har kultur- och fritidsförvaltningen haft tre deltagare med i syfte att bevaka kultur- och fritidsnämndens ansvarsområden och säkerställa att programmet utformas i enlighet med de styrdokument som gäller för kultur- och fritidsnämndens verksamheter.

I den nuvarande remissen är förslaget att gå från åtta till sex prioriterade områden. Dessa föreslås vara:

- Konsumtion och produktion
- Miljö och hälsofarliga ämnen
- Klimat och energi
- Boende och närmiljö
- Biologisk mångfald och ekosystemtjänster
- Yt- och grundvatten

2020-10-23

Diarienummer

KU 2020/0238

Inom varje prioriterat område föreslås vidare ett mål. Målet är övergripande och vänder sig till kommunkoncernen samt till alla som bor och verkar i kommunen. I remissen föreslås att kultur- och fritidsnämnden tillsammans med andra nämnder och styrelser i kommunkoncernen, att ha ett delat ansvar för totalt 14 delmål. Ett delansvar innebär att ta fram och genomföra åtgärder inom den egna verksamheten, delta i det kommungemensamma arbetet samt rapportera in resultat/måluppfyllnad.

Kultur- och fritidsförvaltningens yttrande

Målstruktur och uppföljning

Kultur- och fritidsförvaltningen ser positivt till det helhetsgrepp som nu tagits kring hållbar utveckling i och med den nya hållbarhetspolicyn och för att LundaEko och Program för social hållbarhet nu samspelar i utformning och i uppföljning. Den övergripande strukturen i remissversionen av LundaEko är lättöverskådlig och introduktionen av varje prioriterat ämne med en beskrivande text gör programmet lättillgängligt och informativt. Målstrukturen kan dock i vissa avseenden göra måluppföljningen svårare för verksamheterna än tidigare versioner av programmet. Målen visar tydligt vilken riktning som är önskvärd men varken övergripande mål eller delmålen i sig, ger ett tydligt svar på vilket resultat som är godkänt eller något kvantitativt målvärde som är önskvärt. Om målen inte tydliggörs riskerar uppföljningen komma att handla om huruvida de aktiviteter/åtgärder som beslutats har genomförts, istället för vilket/vilka resultat som uppnått. Det är således av vikt att tydliggöra vad som ska uppnås för att rätt åtgärder ska kunna sättas in.

Kultur- och fritidsförvaltningen vill även lyfta att nämndens måluppfyllnad inom mål som exempelvis "konsumtion och produktion" till stor del är beroende av en upphandlingsprocess som tydligt skapar förutsättningar för hållbara inköp. För den enskilda medarbetaren som beställer varor och livsmedel krävs goda förutsättningar och det måste vara lätt att göra rätt. Förutsatt detta ser vi en möjlighet att genom uppföljning av nämndens inköp även kunna dra slutsatser om måluppfyllelse inom området.

För att nämnden ska kunna påvisa en måluppfyllnad i det nya förslaget på LundaEko krävs de medföljande indikatorerna, dessa föreslås i remissen att ej att förankras politiskt. Att indikatorerna utvecklas på tjänstepersonsnivå och får lov att ändras över tid gör måluppföljningen mer levande och flexibel vilket kan bidra till en mer verksamhetsanpassad utvärdering av nämndens insatser och utveckling. Inom kultur- och fritidsförvaltningen finns en ambition att utveckla måluppföljningen generellt och därmed även inom

2020-10-23

Diarienummer

KU 2020/0238

ekologisk hållbarhet. Kultur- och fritidsförvaltningen planerar således att utveckla metoder för såväl kvantitativ som kvalitativ uppföljning av mål. Vi ser därför positivt till möjligheten att ta fram förslag på indikatorer, som är relevanta för kultur- och fritidsverksamheten, för vidare politisk förankring.

Kultur- och fritidsförvaltningen ser fram emot att delta i det gemensamma målarbetet och genom åtgärder och aktiviteter bidra till en hållbar samhällsutveckling. LundaEko bildar tillsammans med Lunds program för social hållbar utveckling, kultur- och fritidsförvaltningens miljöpolicy och flertalet andra styrdokument en viktig färdplan för de kommande årens hållbarhetsarbete.

Synpunkter från Lunds barn och unga

I samband med revideringen av LundaEko II har kultur- och fritidsförvaltningen i samarbete med andra förvaltningar låtit Lunds barn och unga få lämna sina synpunkter på det nya programmet. Det har skett genom en enkätundersökning som genererade 168 svar från barn och unga mellan 12-25 år. Sammanfattningsvis lyfter respondenterna att miljö och klimat är en mycket viktig fråga. Det framkommer dock att hållbarhet och de globala målen inte upplevs som tillräckligt närvarande i skolans undervisning och att eleverna inte får tillräcklig kunskap i hur de kan bidra till en mer hållbar samhällsutveckling. I enkäten lyfter respondenterna att de är positiva till det nya programmet och flertalet påpekar exempelvis fördelarna med att området "hållbar konsumtion" nu tar ett större grepp kring de breda hållbarhetsaspekterna och mäter flera värden inom exempelvis livsmedel än endast de ekologiska. Andra mål som framkom som extra viktiga är arbetet med att minska spridningen av mikroplast samt att Lunds verksamheter gör möjligt för eleverna att kunna sortera sitt avfall.

Sammantaget visar enkäten att miljö är en viktig fråga för eleverna och att de önskar att Lund som kommun och skolorna i sin undervisning, lämnar en större plats för dessa frågor. Här ser även kultur- och fritidsförvaltningen att vi har en mycket viktig roll kopplat till det informella lärandet. Att ett av de prioriterade områden som uteslutits ur det nya förslaget på LundaEko är "engagera flera" och att det globala målet 4 "God utbildning för alla" inte är inkluderat går, med hänvisning till enkätundersökningens resultat, inte i linje med vad Lunds unga uttrycker som viktigt. Kultur- och fritidsförvaltningens synpunkt är därför att utbildningens och det informella lärandets roll kopplat till hållbar utveckling bör förtydligas i LundaEko 2021-2030.

2020-10-23

Diarienummer

KU 2020/0238

Barnets bästa

Ärendet berör barn genom att LundaEko har som utgångspunkt att lämna över ett samhälle till nästa generation där de stora miljöproblemen är lösta. Lunds barn och unga har genom en enkätundersökning getts möjlighet att tycka till om förslagen på nya miljömål i Lunds kommun. Resultatet av undersökningen har tagits i beaktan i denna tjänsteskrivelse.

Ekonomiska konsekvenser

Förslaget kommer sannolikt innebära ekonomiska konsekvenser för Lunds kommun men är svåra för kultur- och fritidsnämnden att överblicka. De ekonomiska konsekvenserna är beroende på vilka åtgärder som kommer att göras.

Urban Olsson
Kultur- och fritidsdirektör

Michael Holmkvist
Administrativ chef

Beslutet skickas till

För verkställighet eller motsvarande åtgärd:

För kännedom:
Kommunstyrelsen